

LAG- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande

Nr 4/1954.

Nr 4/1954 över landstingsman Rauha Åkerbloms hemställningsmotion med förslag att landstinget ville giva landskapsstyrelsen i uppdrag att uppgöra en plan för fördelning av landskapets jord-egendomar, i första hand som tillskottsjord för de i närheten boende småbrukarna, och i andra hand till icke jordägande, vilka önska jord, samt att till landstinget inkomma med förslag i sagda avseende.

Som grund för motionen anges att den åländska jorden till stor del är uppdelad i små lägenheter och att deras bebrukare därför äro tvungna att söka sin utkomst genom arbete utom den egna lägenheten.

Detta i motionen beskrivna förhållandet anser utskottet fullt överensstämma med verkligheten. Jordfrågan har blivit en synnerligen viktig fråga inom landskapets näringsliv. Hur denna fråga lämpligast bör lösas är icke lätt att säga. Dock anser sig utskottet icke kunna förorda det sätt som i motionen föreslås. Skälen härför äro många. Det är redan nu ett beklagligt faktum att den åländska jorden är splittrad så att en stor mängd lägenheter icke äro livsdugliga i den mening, att innehavaren kan livnära sig av lägenheten. Att förorda en ytterligare splittring av jorden kan därför ej vara välbetänkt. Dessutom måste man väl säga att nuvarande arrendatorerna av landskapets egendomar skött sig bra. De arrendeavgifter landskapet erhålla äro icke heller att förakta. Skulle egendomarna styckas och utdelas, borde detta ske i kolonisationsväg, vilket åter skulle innebära att köpeskillingen skulle inflyta i rater under flere tiotal år, såsom amortering på kolonisationslån. Vidare skulle en inflation i en hast kunna förändra

löseskillingen till en spottstyver. Utskottet finner motionen så mycket mindre befogad som utskottet tror att det på Åland finns en hel del jord, som icke alls används eller åtminstone icke användes rationellt, när dess ägare äro i Amerika eller av andra orsaker. En stor del av den åländska jorden torde numera också vara enbart en handelsvara, ofta nog i händerna på spekulanter, som icke draga sig för att utsuga jorden och för att utsätta skog för oförnuftiga produktionsnedsättande avverkningar. Ett missförhållande, som kan antecknas, är även det, att en avsevärd del, kanske upptill 50 % av dem, som bebrukar jorden på Åland, icke äro åtminstone ensamma ägare till denna. Ofta kunna lägenheter ägas av oskiftade dödsbon, där flertalet medlemmar bo på annan ort, där de t.ex. ha intellektuellt arbete. Utskottet vill icke förneka att jordens fria rörlighet - d.v.s. det att jorden fritt och lätt kunnat avyttras, delas eller intecknas för gäld samtidigt som en ny ägare varit obunden i sitt nyttjande av jorden - varit nyttig och nödvändig för näringslivet. Men å andra sidan har därav, såsom vi sett, uppstått allvarliga olägenheter. Utskottet ifrågasätter därför huruvida det icke vore skäl för landskapsmyndigheterna att allvarligt överväga någon sorts koncessionslagstiftning för jordförvärfv inom landskapet kompletterad med en lämplig arrendelagstiftning och vanhävds-lagstiftning. Givetvis är detta dock en ömtålig sak, där det är skäl att hela tiden hålla i minnet att icke för stora intrång göres i den enskildes rätt. En annan utväg, som också den kanske skulle kunna leda till bättre resultat än det i motionen ingående förslaget skulle innebära, är att landskapsmyndigheterna skulle gå in för frivillig kolonisation i enlighet med principerna i riket; landskapet skulle köpa upp jordområden och sedan bjuda ut dem för kolonisation. Medel härför kunde anslås i ordinarie väg. En svårighet kunde dock uppstå i

köpeskillingens storlek.

Genom det ovansagda har utskottet icke velat komma till att landstinget borde hos landskapsstyrelsen hemställa om att någon bestämd åtgärd vidtages. Utskottet tager nämligen för givet att landskapsstyrelsen utan sådan hemställan kommer att undersöka olika möjligheter att få ändring till stånd i nu påtalade förhållanden. Genom det sagda har utskottet dock velat bestämt taga avstånd från motionens slutkläm. Det kan i detta sammanhang även antecknas att landskapsstyrelsen som bäst håller på att göra upp dispositionsplan för Haga kungsgård och att denna plan senare, sannolikt i höst kommer att underställas landstinget för godkännande. Att därför i detta skede hos landskapsstyrelsen hemställa om uppgörande av någon plan för ändring av nurådande arrendesystem kan därför icke heller det förordas av utskottet.

Utskottet föreslår,

att landstinget ville förkasta det i
motionen ingående förslaget.

Mariehamn den 17 mars 1954.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

V.L. Bertell.

Th. Eriksson.

Närvarande i utskottet: V.L. Bertell, ordförande, Albin Johansson, viceordförande, samt ledamöterna Nils Karlsson, Ferdi Sjöstrand och Georg Wideman.